

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 268/06-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Prešove v súvislosti s odložením jeho podnetu z 23. marca 2006 listom č. k. Kc 2044/06-13 z 23. mája 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2006 doručená sťažnosť I. K. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) v súvislosti s odložením podnetu sťažovateľa z 23. marca 2006 listom č. k. Kc 2044/06-13 z 23. mája 2006.

Z obsahu sťažnosti, ako aj z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ podal 30. decembra 2004 Okresnému súdu B. (ďalej aj „okresný súd“) proti O. v B. (ďalej aj „žalovaný“) žalobu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti platobného výmeru žalovaného. Konanie v predmetnej veci je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 3 C 301/04. Okresný súd vyzval 31. januára 2005 sťažovateľa, aby doplnil svoju žiadosť z 19. januára 2005 o oslobodenie od súdnych poplatkov v označenom konaní. Sťažovateľ reagoval na výzvu podaním zo 7. februára 2005. Okresný súd však uznesením z 21. apríla 2005 sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal s odôvodnením, že to pomery sťažovateľa neodôvodňujú (v danom prípade malo ísť o súdny poplatok vo výške 1 000 Sk). Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu 22. júna 2005 odvolanie, no Krajský súd v P. (ďalej aj „krajský súd“) uznesením sp. zn. 2 Co 225/05 z 11. januára 2006 prvostupňové rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ podal 23. marca 2006 podnet generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ako tvrdí *„... pre porušenie zákonnosti, ako takej a teda nie len pre vady konania (...) v predmetných rozhodnutiach súdov absentuje hmotný zákon, ktorý tu bol obídený (...) ďalej som argumentoval tým, že súdy povrchné a neúplne zistili aj skutkový stav, na základe ktorého nesprávne po právnej stránke ho aj vyhodnotili (...) O to je zarážajúcejšie to, čo mi píše vo svojej písomnej odpovedi Krajská prokuratúra v Prešove sp. zn. Kc 2044/06-13, zo dňa 23. V. 06, v ktorom uvádza, že orgány prokuratúry sa mojou vecou zaoberať nebudú, pretože tu vraj nie sú splnené podmienky na postup Generálneho prokurátora SR podľa §- 243e, ods. 1/ OSP, s čím absolútne nesúhlasím a preto sa (...) obraciam formou tejto ústavnej sťažnosti práve na Ústavný súd SR“.*

Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta: *„Myslím si, že v danom prípade Krajská prokuratúra v Prešove nesplnila si svoju povinnosť, ani poslanie v zmysle čl. 149 platnej Ústavy SR, keď môj podnet odmietla a nebránila moje právo dovoliť sa spravodlivosti v tom, aby mohlo byť súdmi rozhodnuté aj vo veci samej. Ja nesúhlasím s takým záverom prokuratúry, že podaním riadneho dovolania len pre vady konania sa automaticky vylučuje*

podanie aj mimoriadneho dovolania, keď v danom prípade ide o obídienie zákona o životnom minime, ktoré ako také, nie je možné pred Najvyšším súdom SR postihnúť podľa §-u 237 OSP, keď v tomto prípade je iná možnosť riadneho dovolania v zmysle §-u 239 OSP neprípustná! Inak povedané, že v takomto prípade je možné túto nezákonnosť odstrániť dovolacím súdom len prostredníctvom Generálneho prokurátora SR, lenže on by musel takýto podnet podať (...) všeobecné súdy ignorovali zákon o životnom minime čís. 125/98 Z. z. v platnom znení a obišli ho (...) možnosť konať pred súdom je odňatá vždy, keď sa nemôže konať pred ním vo veci samej len preto, že navrhovateľ nie je schopný zaplatiť súdny poplatok, takže v takýchto prípadoch prokurátor nesmie stáť bokom...“

Na základe uvedenej argumentácie a skutkových okolností sa sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom domáhal rozhodnutia, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajskej prokuratúry v súvislosti s odložením podnetu sťažovateľa z 23. marca 2006 listom č. k. Kc 2044/06-13 z 23. mája 2006, prikázal krajskej prokuratúre konať vo veci podania mimoriadneho dovolania „... v právnej veci vedenej na okresnom súde v B. pod č. k. 3 C 301/04...“, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 60 000 Sk, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo postupom krajskej prokuratúry, ktorá listom č. k. Kc 2044/06-13 z 23. mája 2006 odložila jeho podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom proti uzneseniu Krajského súdu v P. sp. zn. 2 Co 225/05 z 11. januára 2006, ktorým bola v spojení s uznesením Okresného súdu B. sp. zn. 3 C 301/04 z 21. apríla 2005, právoplatne zamietnutá žiadosť sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní vedenom v prvom stupni na Okresnom súde B. pod sp. zn. 3 C 301/04.

Krajská prokuratúra sťažovateľovi listom č. k. Kc 2044/06-13 z 23. mája 2006 oznámila: „... Na základe Vášho podnetu tunajšia krajská prokuratúra požiadala Okresný súd v B. o zapožičanie súdneho spisu sp. zn. 3 C 301/04.

V správe sudkyne Okresného súdu v B. bolo uvedené, že požadovaný spis nie je možné zapožičať, pretože bolo podané dovolanie a spis bude predložený Najvyššiemu súdu SR v Bratislave.

Podľa § 243e/ ods. 1 OSP, ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Ochrany Vašich práv a zákonom chránených záujmov ste sa rozhodli dosiahnuť inými právnymi prostriedkami – dovolaním, preto podmienky na postup generálneho prokurátora SR podľa § 243e/ ods. 1 OSP nie sú splnené. Z uvedeného dôvodu Váš podnet na podanie mimoriadneho dovolania v zmysle ust. § 243e/ Občianskeho súdneho poriadku odkladám.“

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu nespochybňuje skutkové tvrdenia uvádzané v liste krajskej prokuratúry č. k. Kc 2044/06-13 z 23. mája 2006, z ktorého vyplýva, že proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 Co 225/05 z 11. januára 2006, ktorým bola (v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 3 C 301/04 z 21. apríla 2005), právoplatne zamietnutá jeho žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, podal dovolanie. Namieta, že v ním podanom dovolaní nemôže vzhľadom na platnú právnu úpravu uplatniť tie námietky týkajúce nezákonnosti označených rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, ktoré uviedol v podnete na podanie mimoriadneho dovolania adresovanom orgánom prokuratúry.

3. Podľa § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. f) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 242 ods. 1 OSP dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý. Ak nejde o vady uvedené v § 237,

neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 243b OSP dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne; inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší (ods. 1). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Ak má aj rozhodnutie súdu prvého stupňa vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, zruší dovolací súd aj toto rozhodnutie a vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prípadne postúpi vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (ods. 2).

Podľa § 243d ods. 1 prvej vety OSP ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

Podľa § 243e ods. 1 OSP ak generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, proti nezákonným a nespravodlivým rozhodnutiam súdu, ktorými bol porušený zákon za okolností vyžadujúcich prelomenie všeobecnej právnej zásady nemeniteľnosti právoplatných rozhodnutí v záujme účinnej ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb alebo štátu v občianskom súdnom konaní za situácie, keď túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, vrátane iných mimoriadnych opravných prostriedkov (dovolania, príp. návrhu na obnovu konania).

Jeho výnimočnosť (na rozdiel od ostatných mimoriadnych opravných prostriedkov v civilnom konaní) spočíva tom, že procesnú legitimáciu na jeho podanie zveruje zákon generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky, teda orgánu štátnej moci v zásade odlišnému od pôvodných strán sporu, resp. účastníkov konania. Uplatnenie toho osobitného opravného prostriedku (ktorého výnimočnosť naznačuje už samotný názov „mimoriadne dovolanie“) je najmä v prípadoch uvedených v § 243e ods. 1 OSP spojené s ingerenciou štátneho orgánu do právoplatne skončeného súdneho konania prebiehajúceho pôvodne medzi autonómnyimi a rovným účastníkmi, v dôsledku čoho je možnosť jeho uplatnenia limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého môže generálny prokurátor mimoriadne dovolanie podať, len ak ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby (účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu), ktorá sa jeho podania podnetom domáha, nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Aj podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) musí súd konajúci o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora v každej veci posúdiť, či zákonom ustanovené podmienky na jeho podanie boli splnené. Pritom je aj viazaný dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní. Ak vo veci ešte neboli vyčerpané všetky právne prostriedky ustanovené zákonom potom ani neboli dané právne relevantné dôvody na podanie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (pozri *mutatis mutandis* rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M – Sždo V 3/00).

Za danej situácie krajská prokuratúra, skúmajúc splnenie zákonných predpokladov pre podanie mimoriadneho dovolania sťažovateľov podnet odložila, konštatujúc nesplnenie uvedenej podmienky v zmysle § 243e ods. 1 OSP s odôvodnením, že sťažovateľ sa ochrany svojich práv a zákonom chránených záujmov domáha v dovolacom konaní pred najvyšším súdom a to na základe podaného dovolania.

Sťažovateľ síce tvrdí, že argumentáciu obsiahnutú v podnete na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom (porušenie zákonnosti, „obídenie“ zákona o životnom minime, nesprávne právne posúdenie veci) nemôže s úspechom uplatniť

v dovolacom konaní na základe ním podaného dovolania, zároveň však tvrdí, že dôsledkom nezákonnosti uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Co 225/05 z 11. januára 2006 a uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 C 301/04 z 21. apríla 2005, ktorými bola právoplatne zamietnutá jeho žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní vedenom v prvom stupni na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 301/04, je pre neho odňatie možnosti konať pred súdom v jeho veci, nakoľko „...možnosť konať pred súdom je odňatá vždy, keď sa nemôže konať pred ním vo veci samej len preto, že navrhovateľ nie je schopný zaplatiť súdny poplatok...“.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania odňal možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok, vrátane zabránenia žalobcovi, aby bol jeho žalobný návrh posudzovaný meritórne, ak pre taký postup neboli dané zákonné dôvody (mutatis mutandis rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Cdo 70/93 z 30. 6. 1993).

Sťažovateľ sa teda v ďalšom priebehu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 301/04 môže účinne domáhať ochrany svojho práva na prejednanie veci súdom prostredníctvom dovolania [§ 237 písm. f), § 242 ods. 1, § 243b, § 243d ods. 1 OSP], preto ním označeným postupom krajskej prokuratúry nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru je navyše potrebné uviesť, že sťažovateľovou žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní vedenom na Okresnom súde B. pod sp. zn. 3 C 301/04 sa zaoberali tak súd prvého stupňa, konajúci v merite veci, ako aj odvolací súd. Generálny prokurátor pritom nie je orgánom rozhodujúcim o právach a zákonom chránených záujmoch sťažovateľa v predmetnej veci. Nemá postavenie súdneho orgánu a jeho rozhodnutie o tom, či využije svoje oprávnenie podať mimoriadne dovolanie nie je súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci (predovšetkým o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006